

2023

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-14

(Sanskrit Composition and Communication)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

विशेषोल्लेखं विना सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च प्रदातव्यम्।

Section – A

Unit - I

(Marks : 15)

1. अधोदत्तेषु यथेच्छं सूत्रद्वयं सोदाहरणं व्याख्येयम्।

5×2

- (a) कर्तुरीप्सिततमं कर्म।
(b) नमः-स्वस्ति-स्वाहा-स्वधालं-वषट्योगाच्च।
(c) ध्रुवमपायेऽपादानम्।
(d) आधारोऽधिकरणम्।

MURALIDHAR GIRLS' COLLEGE
LIBRARY

अथवा,

अधोरेखाङ्कितेषु पदेषु यथेच्छं पञ्चानां कारकविभक्तिप्रयोगः सकारणं सूत्रोल्लेखपूर्वकं च निर्णयः।

2×5

- (a) विप्राय गां ददाति।
(b) भगवन्! त्रायस्व मां विपदः।
(c) द्रोणो व्रीहिः।
(d) रामेण रावणो हतः।
(e) हस्तेन गृह्णाति वस्त्रम्।
(f) अज्ञातकुलशीलस्य वासो देयो न कस्यचित्।
(g) तिलेषु तैलं विद्यते।

Please Turn Over

2. अधोलिखितेषु वाक्येषु पञ्चानां यथानिर्देशं वाच्यपरिवर्तनं विधेयम्।

1×5

- गोपः गां दुग्धं दोग्धि। (कर्मवाच्येन लेखनीयम्)
- बालिका वृक्षं पुष्पं चिनोति। (कर्मवाच्येन लेखनीयम्)
- भृत्यः ग्राममजां नयति। (कर्मवाच्येन लेखनीयम्)
- आचार्येण माणवकः धर्मं भाष्यते। (कर्तृवाच्येन लेखनीयम्)
- छात्रैः पाठः पठ्यते। (कर्तृवाच्येन लेखनीयम्)
- चन्द्रं निरीक्ष्य शिशुः हसति। (भाववाच्येन लेखनीयम्)
- वयं हसामः। (भाववाच्येन लेखनीयम्)

Unit - II

(Marks : 10)

3. अधोलिखितेषु पञ्चानां परिनिष्ठितरूपं लिख्यताम्।

2×5

- √चि + अनीयर्।
- √पच् + क्त।
- √दृश् + तुमुन्।
- √कृ + क्तवतु।
- √पठ् + घञ्।
- √स्मृ + णमुल्।
- √कृ + ण्वुल्।

Section - B

Unit - I

(Marks : 20)

4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अनुवादः करणीयः।

10×1

- राजा उत्तानपादेर सुनीति ओ सुरुचि नामे दुई पत्नी छिलेन। सुरुचि छिलेन कनिष्ठ एवंग राजा ताँके खुब ভালोवासतेन। सुनीतिर पुत्र प्रब। एकदिन राजा यखन सुरुचिर पुत्र उतुमके आदर करछिलेन, तखन प्रब एल। राजा प्रबके उपेक्षा करलेन।

King Uttānapāda had two wives— Sunīti and Suruci. Suruci was younger and the king loved her very much. Sunīti's son was Dhruva. One day when the king was caressing Uttama, the son of Suruci, Dhruva came. The king ignored Dhruva.

- (b) एक ब्राह्मणेर एकटि निर्बोध पुत्र छल। तार पिता एकदिन सन्ध्याबेलाय ताके बल्लेन— ‘पुत्र! आगामी काल सकाले ग्रामे येउ’। ता सुने से सकाले ग्रामेर दिके यात्रा करल। सेখানে की करते हबे, ता पिताके जिज्ञासा करल ना। एवं उद्देश्यहीनभावे ग्रामे चले गेल। परिश्रान्त हये से सन्ध्याय फिरे एल एवं बाबाके बल्ल— ‘आमि ग्रामे गियेछिलाम’।

A brahmin had a foolish son. One evening his father told him— ‘Son! Go to the village tomorrow morning’. Hearing that he started for the village in the morning. He did not ask his father what he had to do there and went to the village aimlessly. He returned in the evening very tired and told his father— “I went to the village”.

5. अधोलिखितयोः एकतरस्य वङ्गभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादः करणीयः। 10×1

- (a) छात्रजीवनम् अशेषशक्तिबीजम्। छात्रस्य शिक्षाकालः एव तस्य छात्रजीवनम्। यावज्जीवं तावत् शिक्षा। अर्थात् मानवस्य समग्रं जीवनं हि छात्रजीवनम्। यतः तस्य पदे पदे एव शिक्षा, तथापि स्थूलतः विद्यालयादिकं गत्वा प्रथानुसारेण विद्याग्रहणकालः एव छात्रजीवनम्। प्रधानतः पञ्चवर्षात् विंशतिवर्षपर्यन्तकालः मानवस्य छात्रजीवनं पञ्चदशवर्षाणि। क्वचित् व्यतिक्रमः अवश्यम् एव विद्यते। छात्रजीवनं हि भविष्यज्जीवनस्य प्रस्तुतिपर्व। जीवनस्य लक्ष्यं छात्रजीवने एव स्थिरीक्रियते।
- (b) दुर्गमे प्रदेशे निर्जने आसने उपविश्य आहारं निद्रा च विहाय शीतोष्णादिम् उपेक्ष्य ध्यानमग्नः अभवत् रुरुदानवः। मासाः गच्छन्ति, वर्षाणि अतिवाहितानि भवन्ति, तथापि तस्य ध्यानभङ्गः नाभवत्। देवाः अपि तादृशीं घोरतरां तपस्यां दृष्ट्वा भीताः अभवन्। अनेन अयुतवर्षाणि अगच्छन्। स्वयं ब्रह्मापि दानवस्य अनेन कठोरेण तपसा विचलितः अभवत्। रुरुसकाशे प्रकटितः सन् उक्तवान् – वत्स! किमिच्छसि? किमर्थं तवेदं भीषणं व्रताचरणम्? तव तपसा सन्तुष्टः। वरं प्रार्थय।

Section – C

Unit - I

(Marks : 20)

6. अधोलिखितेषु विषयमेकमवलम्ब्य न्यूनतया पञ्चाशदधिकशतशब्दैः प्रबन्धः लिख्यताम्। 20×1

- (a) महाकविः कालिदासः।
 (b) वैदिकसमाजव्यवस्था।
 (c) करोणासंक्रमणकाले छात्राणां समस्या।
 (d) संहतिः कार्यसाधिका।

MURALIDHAR GIRLS' COLLEGE
 LIBRARY